

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 2.

A vámtarifa áldozata.

Az a különös affaire, amely az önálló vámtarifa tervezet közlése alkalmával három héttel ezelőtt keletkezett a Pester Lloyd és a kereskedelmi minisztérium között, ma nyert befejezést a következő királyi kéziratokkal:

Kereskedelemügyi magyar miniszterem előterjesztésére sarádi Vörös László államtitkár ezen állásától, eddigi buzgó működésének elismerése mellett, saját kérelmére felmentem.

Kelt Ischlben, 1898. évi július hó 29-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró Dániel Ernő, s. k.

Kereskedelemügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. Schmidt József, a szabadalmi hivatal elnökét kereskedelemügyi magyar minisztériumom államtitkárává kinevezem.

Kelt Ischlben, 1898. évi július hó 29-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró Dániel Ernő, s. k.

Ismeretes dolog olvasóink előtt az említett affaire keletkezése. A vámtarifa-tervezetet a bécsi Neue Freie Presse előbb közölte egy nappal, mint a magyar sajtó. Máskor is megtörtént már ilyesmi, annyira, hogy egészen hozzá szoktunk bécsi forrásokból várni a magyar politikai élet legfontosabb híreit. Egy-két ellenzéki magyar lap néha szóvá is tette ezt a különös dolgot, de a Pester Lloyd soha.

Most pedig Falk Miksa szállt sikra a magyar sajtón esett sérelemért. Olyan hangon támadta meg a minisztert, amelyent az ellenzéki sajtó sem igen szokott használni. És hogy világosabbá tegye a támadás jellegét, kijelentette azt is, hogy nem érti, miért miniszter Dániel?

E támadást megelőzőleg a kormányparti sajtónak a Tisza-klikkhez tartozó része hasonló módon támadt a miniszter ellen és nyíltan kimondták, hogy Vörös László, a miniszter államtitkárája sokkal jobban beillenék a bársonyszékbe, mint gazdája.

Mindennek a támadásnak a tulajdonképpeni előidézője és rugója pedig az volt, hogy a miniszter a vámtarifa-tervezet készítésénél aránylag elég figyelemmel volt a magyar földművelés és agrár irányzat érdekeire még ott is, ahol ezek ellentétbe kerültek a merkantil politikával. Ez pedig megbocsáthatatlan bűn a merkantil-liberális körök előtt. Ezért támadta egy a tervezetet a Tisza-csoport hivatalos lapja az Országos Hírlap is.

Azt persze nem gondolták, hogy a támadás visszafelé fog elsülni s az áldozat éppen az ő emberük legyen. Igaz, hogy Vörös László nem volt hibás a tarifa-tervezet közlésében, de mégis ebből kifolyólag felajánlotta állását a kormánynak. Anélkül is több differenzia merült fel közöttük és a miniszter között. Azt gondolták, így megbuktathatják a minisztert. Bánffy azonban úgy látszik elég erősnek tudja magát a párt belső intrigái ellen: nem hagyta bukni kollégáját, hanem elfogadta az államtitkár lemondását.

A távozó államtitkárt igen jó tisztviselőnek mondják, alantas hivatalnokjai szerették őt. Ezek sajnálhatják bukását, de annak csak örülni lehet, hogy ezuttal a merkantil-politika szenvedett vereséget.

Az új államtitkárt a kiállítás idejéből mint annak volt igazgatóját előnyösen ismeri a közönség. Hogy mint államtitkár be fog-e válni? — a jövő adja meg reá a feleletet. Nehéz dolga lesz az bizonyos.

Nagyobb kérdés ezuttal az, megszűnnek-e Vörös távozásával a liberális pártban a belső intrigák. A miniszter elleni támadások talán megszűnnek, de Enyedi Lukács dorozsmai beszámolója azt mutatja, hogy a kiegyezés válsága növeli a pártban az elégedetlen elemeket. A válság további lefolyása és megoldása fogja eldönteni, hogy ez az elégedetlenség új pártalakulásnak lesz-e előidézője? A legtöbben azt vélik ugyan, hogy az a párt annyira servilis, hogy bomlásra még a végső esetben sem képes, — de rendkívül körülmények rendkívüli elhatározásokat érlelnek meg az emberekből.

Ujabb provizórium.

A jó ideje tartó bizonytalanság, mely a kiegyezés kérdésében nálunk és Ausztriában uralkodik, kezd már oszladozni s a jövő körvonalai a chaosból kibontakozni. A bécsi parlamenti körök bizonyosra veszik az újabb provizórium nyélbeütését és nem titkolják többé, hogy Kállay közös pénzügyminiszter legutóbbi budapesti útja is ezzel a missióval volt kapcsolatban, bárhogy dementálták is az erről szóló híreket a különböző rangú felhivatalosok. A

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Azt mondtad . . .

Azt mondtad: csók a szerelem,
Egy titkos, édes, bűvös csók,
Mit lombos kis rejtek helyen
Az ifju félve kért s kapott.

Azt mondtad: üdv a szerelem,
Mely a menyekbe fölragad,
S egy csókban vagy egy könnyűben
Mérhetlen boldogságot ad.

Elmondtad szépen ezeket,
De mért nem vetted ki magad?
Hisz aki téged szeret,
Annak szerelme — kárhozat.

Értsük meg egymást!

Szeretnék, hogyha tudnék
Olvadni arczodon,
Szeretném, ha akarnál
Olvadni arczomon.

Szememben láng — s tiednek
Fagyos a mosolya . . .
Nem értjük így meg egymást,
Nem értjük meg soha!

Pedig a megértésre
Van egy jó alkalom:
Akarj csak a szememben
Olvadni, angyalom!

Radványi Aladár.

A homályban.

Irta: Alexandrowna.

Csendes a ház, mely csak az előbb oly hangos volt a násznép vig zenebonájától. Az öreg Erdeyné fáradtan támaszkodik az oszlopos tornác vadszőlővel befutott mellvédjére s merőn bámul egy, a fehérítő országuton futó porfelleg után, mely már-már elenyészik ott, hol a láthatár a földdel összeér. S midőn végképpen eltűnt, — a fehérhaju szép matróna kezébe temeti arcát s keservesen sirva fakad árva elhagyatottsága érzetében. Mert az ő egyetlen kedves leánya volt az, kit ama porfelhőben im elnyelt előtte a messzeség, a fiatal menyecske, kit új otthonába röpít már a férje . . .

Sűrűn omlanak a szomorú anya könnyei. A cselédek nem is merik urnőjüket háborgatni s a vén kulcsárné felügyelete alatt rendbe hoznak mindent, mit a lakodalom ünnepele felforgatott a háznál; az asztalok, székek visszashállítatnak régi helyükre, az üveg, porcellánholmi visszavándorol az almáriom mélyébe, a nehéz ezüst átványok és kancsók ismét ott sorakoznak a pohárszékény faragványos fülkái között, nagyokat csillogva ragyogva, amint

a leáldozó nap odaveti utolsó haragos piros sugarait.

A máskülönben oly gondos háziasszony ma nem törődik semmivel se: csak egy gondolat, egy érzéstölti be mindenét, hogy ő egyedül maradt, hogy az ő leánya itt hagyta őt, hogy elment egy idegen férfival, kit jobban szeret mint az édes anyját. Nem mintha féltékeny volna szegény; oh Isten ments, hisz ő oly szívből tud örülni gyermeke szerelmi boldogságának! De vajjon igaz-e ez a szerelem s tartós lesz-e ez a boldogság?! Az ő leánya oly gyöngéd, érzékeny teremtés, elkényeztetve az anyai szeretet által — vajjon fel fogja-e találni ezt az odaadó önzetlen szerelmet ifju férje lelkében, azt a valódi szerelmet, melyről a költő mondja, hogy mindent pótol s a mit nem pótol semmi? Vajjon meg fogja-e az becsülni ezt a gyermekded, ártatlan szívet, ezt a harmattiszta kedélyt kellő értéke szerint? Mind ama szép és jó tulajdonságot, mit az édes anya oly szerető gondnal, mint a kertész ritka virágait, ápolt és nevelt nagyra leánya lelkületében . . . Oh majd megreped a szegény asszony szíve, midőn számtalan ily keserves kérdés zaklatja fájó agyát.

— Bárcsak szegény férjem élne még! — szövi tovább gondolatai fonalát. Mily szomorú is az ilyen elhagyatott özvegyasszony sorsa; mily boldog is az olyan nő, kit nehéz perczekben egy derék férfi karja és szíve támogat! Ő már rég elszokott attól; hisz oly fiatalon maradt özvegyen két gyermekével, hogy jóformán egész életén át nem volt egyéb támasza a

kiegyezési válság mai stádiumát feltüntető bécsi jól értesült körök véleménye ez:

A helyzetet most a Magyarországgal megkötendő újabb provizórium kérdése uralja. A nehézségek, melyekbe ez a dolog ütközik, sokkal nagyobbak semmint az orsztrák kormány azt előre gondolta. Thun gróf bizalmas tapogatózásai, melyeket eziránt Budapesten tett, meggyőzték az utóbbit a felől, hogy az újabb provizórium nyélbeütése kemény dió lesz a számára. Azért folyamodtak *Kállay* közös pénzügyminiszter közvetítéséhez, ki tehát tényleg magára vállalta e szerepet.

A kiegyezés ügye azért öltött akut jellegét, mert irányadó helyen nagy súlyt helyeznek arra, hogy a megegyezés az újabb provizórium felett még augusztus első felében létrejöjjön.

Nekünk egy kissé optimisztikusnak tetszik ez a bécsi felfogás.

Az országos hitelszövetkezet.

Az országos hitelszövetkezet alapozási munkálatai megindultak. Első teendő mindenestre a központ szervezése, kiváltképpen pedig az, hogy egy oly tőke álljon a központ rendelkezésére, melylyel akadálytalanul megkezdhesse működését. A szükséges tőke megteremtéséhez az állam egy millió koronával járul, ez összeg emelésére pedig üzletrészeket bocsát ki, melyek jegyzésére a pénzügyminiszter az 1898 évi XXIII. t.-cz. értelmében a következő felhívást bocsátotta ki a hivatalos lap tegnapi számában:

A miniszter aláírási felhívása így hangzik:

A gazdasági és ipari szövetkezetekről szóló 1898. évi XXIII. törvény 48. szakasza az e törvény alapján keletkezett vagy átalakult gazdasági és ipari hitelszövetkezetek ügyének előmozdítására és hitelgényei kielégítésére Budapesten országos központi hitelszövetkezet felállítását rendeli el. Hogy az a nagy közgazdasági cél és társadalmi feladat, amely a szövetkezeti ügy országos szervezésében áll, a törvényhozás szándéka szerint mielőbb a gyakorlati megvalósulás útjára tereltessek, a törvény mielőbb végrehajtható és az országos központi hitelszövetkezet késedelem nélkül megalakítandó.

A megalakítandó központi intézet sikeres

működését tetemesen előmozdítja az, ha ez az intézet mindjárt létesülésekor tetemes és országos jellegű méltó alaptőke fölött rendelkezik.

Ennek lehetővé tétele végett egyrészt a törvényadta fölhatalmazással annak egész terjedelmében élni és a magyar királyi államkincstár nevében egymillió korona alapítványi üzletrészt jegyezni szándékozom, másrészt módját kívánom adni annak, hogy az országnak a törvényhozás szándékát méltányló közönsége az alakítandó országos intézet létesítésénél a maga részét kivegye.

Az 1898. évi XXIII. törvény 66. szakasza szerint alakítandó országos központi szövetkezet alapítványi üzletrészeire a nyilvános aláírást ezennel megnyitom.

Egy alapítványi üzletrésznek a törvénybe megállapított legkisebb összege: 1000, szóval ezer koronára szól.

Az 1898. évi XXIII. törvény 66. cikknek az alapító tagok jogviszonyaira vonatkozó rendelkezéseiből tájékozásul a következőket említem:

1. Az alapító tagok a központi hitelszövetkezet kötelezettségeiért csak alapítványi üzletrészek erejéig felelősek; másrészt a központi hitelszövetkezet vagyonában és jövedelmeiben csak annyiban részesülnek, hogy üzletrészek alapszabályszerű visszafizetését s a nyereségből legfeljebb négy (4) százalék évi osztalék kiszolgáltatását követelhetik.

Szavazati jogukat és gyakorlásának módját az alapszabályok fogják meghatározni.

Az általuk jegyzett alapítványi üzletrészek visszafizetésével tagságuk megszűnik.

2. A központi hitelszövetkezet tiszta nyereségéből első sorban tíz (10) százalék a tartalékalapra, további tíz (10) százalék a kötvények külön biztosítéki alapjára, a fennmaradó összeg az alapítványi üzletrészek osztalékára és ennek fedezése után a szövetkezeti üzletrészek osztalékára fordítandó. A maradék a tartalékalap és külön biztosítéki alap között a közgyűlés által megállapítandó arányban osztandó meg.

3. A központi hitelszövetkezet igazgatóságának tizenkét tagja közül az alapító tagok, a magyar királyi államkincstárt ide nem értve, négy tagot választanak az alapszabályokban meghatározott időre.

Jegyzéseket elfogadnak: Budapesten a magyar királyi központi állampénztár, a budapesti magyar királyi állampénztár (IX. Fővármház), Zágrábban a magyar királyi állampénztár, végül egyebütt, a magyar korona országai egész területén, a királyi adóhivatalok.

A jegyzés alkalmával minden alapítványi üzletrész husz százaléka, azaz kétszáz (kétszáz)

korona készpénzben, a jegyzést elfogadó állampénztár vagy hivatal által kiállítandó elismervény ellenében befizetendő.

Az alapítványi üzletrészek többi részének mikor és mily részletekben leendő befizetését az alakuló közgyűlés fogja meghatározni.

A most megnyitott aláírás a folyó év október havának 15-ével le fog zártni s az alakuló közgyűlés lehetőleg még a folyó év októberében megtartatni. Az alapítókat az alakuló közgyűlésre hirdetmény útján fogom meghívni. Budapest, 1898. évi augusztus hó 1.

Lukács László s. k.,
m. kir. pénzügyminiszter.

Régi püspöki siremlékek a váradi székesegyházban.

Írta: Dr. NÉMETHY GYULA.

A váradi l. sz. szentszék a kegyelet adóját róttá le néhány régi váradi főpap iránt, midőn még a tavaszon tartott ülésében elhatározta, hogy négy főpapi sirkövet a székesegyház sekrestyéjének előtornáczába helyeztet el. A szentszéki határozat a napokban öltött testet, amennyiben t. i. tegnap készültek el a kőművesek *Gábor János* vállalkozó vezetése alatt a sirkőelhelyezés, illetőleg befalazás munkálataival. A székesegyház ezáltal érdekes és régi látnivalóval gyarapodott, melyről főleg *Bunyitay Vincze* monumentális műve* nyomán érdemes lesz néhány szóval megemlékezni:

A sekrestye előtornáczát nagy üvegajtó osztja két külső és belső tornáczra avagy előcsarnokra. A külső tornáczban a bejárattól jobbra van elhelyezve a falban *Scolari András püspök* siremléke, ki 1409-től 1426-ig volt váradi püspök. A püspök domborművé alakja teljesen püspöki diszruhában van kifaragva egyszerű kemény fehér kőből, fekvő helyzetben.

Arczát többé nem lehet kivenni, annyira lekoptak annak kiemelkedő részei; mindössze annyit konstatálhatunk, hogy borotvált, sima arc. Fejét csúcsíves stílusú magas, formás süveg, infula fűdi. A fej különben bojtos vánkoston nyugszik. Balkézfelül diszes pástortorbot látható, testét harangidomú keresztrel díszített miseruha, kazula borítja. Kezei, melle alatt

* A váradi püspökség története. III. k. 110. és köv. lapok.

világon, mint saját józan esze s bátor, erélyes jelleme.

S most, hogy im elveszté — nem a halál, az élet által — azt a gyermeket, ki vigasza, öröme, kárpótlása volt addig mindenben, újra érzetére jut annak, hogy bizony a sors nagyon mostoha volt hozzá s kegyetlenül megrövidíté őt, midőn oly korán foszlá meg őt férjétől és attól a második leányától. S újra feléled szívében a régi mély fájdalom, melyet akkor érzett, midőn kedveseit eltemeté.

Egészen besötétült már. A rétek felől hűs szellő kerekedik s betölt mindent a frissen kaszált széna illatával. A hazatérő munkások énekelve vonulnak végig a kert alatt. Egy vékony leányhang érzelmesen írja:

Két gyöngye volt a falnak
Két virága,
Mind a kettő úgy vágyott a boldogságra.
Az egyiket elvitték az esküvőre,
A másikat szép csendesen
Kivitték a temetőbe.

Özvegyasszony a leányod
Ne sirassad,
Te se örülj, hogy a leányod
Férjhez adtad.
Nem tudni, hogy jobbik sorsot melyik ére?
Melyiknek volt lakodalma, melyiknek
Volt temetése?

Az öreg uriaszony letörli könnyeit s csendesen összekulcsolja kezét. Ajkai mozognak s szívéből mély fohász tör elő:

Istenem, legyen meg a te akaratod! Menyire megsirattam elhunyt gyermekemet s majd hogy pörbe nem szálltam veled koporsója felett — s im, mily megnyugvással tölt most el azon tudat, hogy jó helyre tevéd az én drágámat: testét az anyaföld ölébe, lelkét angyalaid serege közzé. Ó miatta nem marczangolja szívemet bus kétség, sőtét aggodalom, az ő megdicsőült szelleme onnan a magasból nézi gyarló vergődéseinket. Engedd meg, oh uram, hogy védangyala legyen nővérenek az élet küzdelmeiben! És mindenben legyen meg a te akaratod . . .

Beh sokat gondolt vissza később, évek múltán az öreg Erdeyné azokra a szomorú perczekre, melyeket a leánya esküvője napján a vadszőlős tornácz homályában végig élt, könnyezve és fohászkozva. S ha eszébe jut mindaz, mit ott átszenvedett, újra könny gyűlik szemébe: örömkönnyegek, amint boldogan tekint végig unokái viruló csoportján.

Mise a radna-borbereki fürdőben.

Kedves barátom!

Ha láttad volna, úgy megtelt volna lelked áhitattal és jóleső örömmel, mint az enyém, midőn beléptem ebbe az alacsony fa-tornyú kis templomba, mely az itt már mocsos-vízű *Izvor* (hivatalosan Bajlor) patak partján húzódott, — helyet adván egyik végében még lakó-

háznak is. Hogy nagyságáról fogalmad legyen, mértékül felhozom a mi közösen és nagyon szeretett Rézbányánk templomát ott a dombtetéjén. Oltára egyszerű, valamint képei is, de ezeket a vallásos áhitat és lelkesedés díszítette fel menyasszonyi fehér koszorúkkal és virágokkal.

Az ó-radnai esperes-plebános *Zagyva* jött ki (mert itt nincs parochus), hogy hálára indítszon bennünket a szerencsés ideérkezésért, az égre emelje tekintetünket, hogy onnan várjunk segédelmet betegségünkben és bizalommal töltse be lelkünket a gyógyulás iránt.

Az Isten háza egészen a szorongásig megtelt fürdővendégekkel, ezek családjaival. Pedig bizony megsughatom neked, hogy a fürdővendégek között alig három-négy tartozott a plebános ur híffelekezetéhez, a többiek mind csilagos, kakasos vagy gombos templomba járnak, mikor otthon vannak. De azért imánk egyesülve szállottak a természet dicsőségének ezen pompás helyéről fel a zugó fenyők illatával, a csörtető és csevegő patakok párájával a hegy-csucsakon lebegő felhőkön napsugarak által megnyitott uton át a mindenek Urának dicsőséges trónja felé.

Az ó-radnai kántor a helybeli kitünő áltami iskolatanító által bevezetett iskolás gyermekekkel együtt szép énekeket énekelt a mise alatt. Az esperes szép, tömör magyar nyelven igen szép és magvas szent-beszédet mondott, melyet áhitattal hallgattunk mindnyájan . . .

Igaz biz' a. Most jut eszembe, hogy te

keresztbe fektetvük, keztyű, gyűrű nélkül. A manipulus és stola végei láthatók szintén, míg a miseing egész a földig, stylizált merev ráncokban omlik alá. Lábai alatt rendes szokás szerint a hűségjelképe, egy kutya alakja foglal helyet, jobb térdénél egy három részes pólyával átszegett czimer-paizs. Az egész sírkőt négyszegletes írás-szalag futja körül, melyre csúcsives betűkkel a következő sorok írvák: *hic jacet reverendus in christo pater dominus andreas florentinus huius ecclesiae waradinensis pontifex venerandus deo, ac gentibus hungariae dilectus, qui obiit XVIII. die mensis januarii VII. hora noctis, anno domini MCCCXXVI. hic honorifice sepultus.*

(Itt nyugszik Krisztusban tisztelendő atya Flórenczi András úr, ezen váradi egyháznak tisztelendő főpapja, Isten és a magyar nemzet előtt kedves, ki meghalt jan. 18-án az éj 7 órájában, az Úr 1426-ik esztendejében és itt tisztességgel eltemettetett.) Talán fölösleges megjegyeznünk, hogy a főpap alakja életnagyságban van kifaragva; csak annyit még, hogy Biharinak millenniumi képén*, Zsigmond király mögött a borotvált képű Scolari püspök alakja is látható s hogy így a derék püspök emléke immár két helyen is meg van örökítve.

A külső előtornác baloldali falán sokkal, egyszerűbb, *vörös márvány emlékkő* látható melyet az idő rettenetesen megviselt. Több széttöredezett darabból áll, góth fölirata olvashatatlan, közepén tulokszarvak fölött emelkedő püspöksüveg látható. A belső előtornác jobb falán, a kereszthajóba vezető ajtó mellett *még egyszerűbb s kissébb emlékkő van* befallazva. Ezen már fölirat sincs, mindössze egy pásztorbot látható rajta.

Érdekesebb a negyedik sírkő fehér kőből, *Thurzó Zsigmond püspök* sírköve. 1505-től 1512-ig ült Várad püspöki székén, nagy Maecenás, irodalom és művészet-barát volt. A székesegyház mellé, mely a mai várban állott, kápolnát építtetett. Ott is temették el s valamikor ott volt ezen sírkő is, mely most a belső tornác hátsó falán, a levéltár-lépcső ajtajától balra van elhelyezve. Renaissance-stylü négyszegletes keretben a Thurzó-család czimerpajza látható, még csúcsives stylü infulával

* A váradi múzeumban.

talán nem is nagyon tudod, hol van ez a *radna-borbereki* fürdő?

Erdélynek legészakkeletibb szegletében, Besztercze-Naszód-vármegyében, Ó-Radnától 7 kilométernyire északra a Bajlor-völgyben, egy részről Máramaros, másrészt Bukovina határán, nem messze a 2280 méter magas Ünökő-csúcsához.

Az *»Erdélyi Kárpát Egylet«* buzgólkodásából épült fel ez a *fürdő* ezen a gyönyörű helyen, hosszú, szűkvölgyben, melyet két oldalról hirtelen meredekséggel emelkedő s fenyvessel borított hegyek határolnak, csodálatosan sok és gazdag forrásokkal.

A kis falu példásan tiszta házai a völgyben és hegyoldalokon húzódnak végig s éppen nincsenek összezsúfolva, de annál regényesebbek. A lakosság bányászokból áll s ezek közül a férfiak és a felnőttbb gyermekek hét-főtől péntekig a bányákban vannak. Az állami iskolának nagyobb hatását még soha nem tapasztaltam, mint itt. Kiszámíthatlan missiót teljesít a magyarság visszahódítása érdekében. Mert a lakosok — majdnem kivétel nélkül *eloláhosodott* s elszászosodott *magyarok*, a kik viselik ugyan a Szabó, Viski, Somkeréki, Miskolci stb. nevet, de a családban csak azok a gyermekek beszélnek magyarul, a kik most járnak az iskolába, a kiktől aztán a szülők is visszatannak anyanyelvüket és — a mint többen mondják is — e miatt boldognak érzik magukat . . .

A fürdő nem fényes, de igen kellemes. Ha

födve. A paizs felső részében koronás fél-oroszlán, az alsóban három renaissance-rozetta, ötszirmu rózsza látható. A keret alatt a föliratos tábla, körbenirt betűkkel s rövidítésekkel: *J. (P) Sigismundus Thurzó, Antistes Waradinensis de se ad lectorem :*

Huius Thurzo loci princeps autorque sacelli, Dormio dum toto personhet orbe tuba. Parce meum quisquis legis haec epitaphia, somnum Rupere nam numerus tu quoque noster eris. MDXII. pridie Nonas septembris fatis concessit VI. Idus tumulatus est.

(Thurzó Zsigmond, váradi püspök magáról az olvasóhoz:

Itt alszom én Thurzó Zsigmond püspök s e kápolna alkotója, miglen az egész földön át nem fog zugni a harsona. Akárki légy, ki e sírfölirotot olvasod, őrizkedjél megzavarni álmodmat, mert te is a mi sorsunkra fogsz jutni. 1512 szept. 4-én mult ki, 8-án temettetett el.)

Minde sírkövek 1883-ban ásattak ki a váradi várban s mint az Bunyitayóál olvasható, történeti jelentőséggel is bírnak a két püspök életrajzát illetőleg. Most hát az egész közönség láthatja azon tiszteletreméltó egyháznagyok emlékeit, kiknek sírkövét az utódok tudományos buzgalma és kegyelele a feledés homályából kiszabadított.

Ünnepély a legujabb laktanyánál.

— A honvéd huszár-laktanya bokréta-ünnepélye. —

Nagyvárad városa nagyon is rövid idő alatt olyan három katonai laktanyát építtetett, a milyen eddig csak a nagyfontosságú katonai központokon volt.

A két nagyobbat idegen vállalkozók emelték, több-kevesebb bajjal és kellemetlenséggel; — mind kettő már tényleges használatban van, nem is akarunk az építéshez hozzászólni.

Csak a harmadik jutott egy fiatal nagyváradi építésznek, *Sztarill* Ferencznek, aki teljes ambícióval látott igen sok huza-vona között a laktanya építéséhez s tudása, szorgalma már akkor meghozta az elismerést, mikor még alig faragták a tetőzet fáját.

A szakértők, valamint az építkezésre felügyelő bizottság és azok a magas katonai személyek, akik az építés befejezéséhez közeledő

az emeletes 2 szállodája nem elég a vendégek befogadására — amint most sem elég — a faluban mindenkor lehet szép, tiszta és kényelmes lakásokat kapni, még pedig jutányos áron. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület által megbízott figyelmes igazgató: *Bencse* Gyula nagy sulyt helyez arra, hogy a vendégek a lakásokkal, kiszolgálattal és a vendéglői ellátással meg legyenek elégedve. A konyha is igen jó.

Meleg és hideg borviz-fürdő áll a vendégek rendelkezésére. A gazdagon felbugyogó s erősen vasas tartalmu víz hőfoka 8 fok, tehát majdnem olyan, mint a borszéki leghidegebb forrás. Az ivóutból vastag sugárban tör elő a sok bajban igen hasznos borviz.

Sétautjai kellemesek, vidéke festői szép, levegője balzsamos, üdítő. Sőt cigánybandája is sokszor meglepi az embert jól betanult és válogatott műsorával. (Mond meg *Beleznay*nak, hogy kedves és gyönyörű nótáit mindennap halljuk és dicsérjük).

Bocsáss meg, hogy sokat is beszélek. De tudom, hogy te is mennyire szereted a természetet, azért át szeretném önteni lelkem egész elragadtatását a te tudásodba, hogy elhitessem veled, hogy az utolsó vasuti állomástól: Beszterczétől a jó országuton és kényelmes kocsin érdemes 56 kilométer utat megtenni a *borbereki fürdő*ért . . .

A viszontlátásra!

K. Nagy Sándor.

honvéd huszár laktanyát megtekintették és *megvizsgálták*, a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a jó építkezésről, a legkisebb részletekig menő szolid munkáról.

És a mit alig tapasztaltunk más városi építésnél, a rész vagy inkább szakmabeli munkákért sem ment idegen iparosoknak a város pénze, hanem segélyére volt úgy is pangó iparunknak.

A másik igen figyelemre és elismerésre méltó körülmény, hogy a laktanya építésének jóváhagyása belenyult a késő tavaszba s alig volt még városi főútszivselő is, aki bizott abban, miszerint a laktanya a kikötött határidőre elkészül.

A vállalkozó megmutatta, hogy az a bizalom, amivel ezuttal első ízben Nagyvárad városa megtisztelte, olyan szakembernek jutott, aki becsületes, jó és pontos időre elkészülő munkával viszonzza a bizalmat.

Az a ragaszkodás pedig, a mit tegnap láttunk a munkások részéről *Sztarill* Ferencz vállalkozóval szemben, jól eső örömmel tölt el, mert látjuk, hogy a nagyváradi munkások nem dobják magukat a szocializmus karjaiba, ha olyan munkaadójuk van, aki megadja részükre ami illeti őket, s munkatársainak tekinti mindannyit az elvállalt munka becsületes teljesítésében.

A nagyváradi honvédhuszár laktanya építését tudvalevőleg *Sztarill* Ferencz helybeli építész olyan körülmények között vállalta el, hogy hónapokon keresztül alig tudtuk, vajjon a miniszter jóváhagyja-e az építést, vagy talán nem is hozzák ide a honvédhuszárokat Gyuláról.

A feltétel pedig elég rövid időre, ez őszre szólt.

A város belterületén lakók alig vettek tudomást arról a gyors munkáról, a mit a vállalkozó a nagyon is rövid idő alatt végzett jól összeválogatott munkáival. Csak néha-néha értesültek a lapokból, hogy a honvédhuszár laktanya ott a város szélén mint emelkedik a nem is régen még árvizjárta talajból s a szakemberek a vizsgálatnál elismeréssel szólnak a munkálatról.

Most már a legtöbb épületnél az utolsó simításokat eszközlik s még csak a festés vár a munkáskezekre.

A laktanya területén a bemenetnél emelkedik a csinos emeletes törzsépület, ettől hátrább, bent az udvaron hosszú emeletes legénységi épület futt végig, homlokzattal a bejárat felé.

Jobbról a markotányos épület, a fürdőház van elhelyezve.

Az udvar hátsó részén nagy istállók és tágas lovagló iskola épültek. Minden épület teljesen fedél alatt, csupán a lovarda vasszerkezetű fedele még nem érkezett meg a vasgyárból.

A tegnapi bokréta ünnepély alkalmából a törzs- és a legénységi épület ablakából lobogók, koszorúk és rengeteg kendők lobogtak.

Délután 5 órára a kaszárnya udvarán jöttek össze a polgármesterrel a város tisztikara, továbbá megjelent *Pünkösdy* Ferencz műszaki tanácsos, a törvényhatóság több tagja és azok a csoportvállalkozó nagyváradi iparosok, akik közreműködtek a kaszárnya építésénél.

A munkások a törzsépület mellett felállított hosszú asztalok körül csoportosultak.

A bokréta ünnepély költségeihez az építető Nagyvárad város is hozzájárult a vállalkozóval együtt.

Első sorban juttalmazással kezdték az ünnepélyt, jutalmazásban részesültek:

Kecskeméthy Imre közműves főpallér ötven forintban;

Szekerás Ferencz ácsfőpallér 50 frtban; Eudorfer Árpád közműves pallér harmincz frtban;

Moldoványi József, Lábossy József és Kiss István pallérok 20—20 frtban;

Körössy János közműves pallér 15 frtban; Major Ferencz és Kiss József rajzoló 20—20 frtban;

Vass István rajzoló 5 frtban;

Ezenkívül az összes munkások kendőket, uzsonnát és bort kaptak s a vállalkozó cigányokat rendelt a mulattatásukra.

A jutalmak kiosztása után Kecskeméthy Imre rövid, józsi szavakkal mondott köszönetet a polgármesternek a jutalomért, majd Kiss István szintén megköszönte a polgármesternek, a városnak, az építő bizottságnak az elismerést s éllette Sztarill Ferencz vállalkozót.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester válaszolt a két köszönetre, hangsúlyozta, hogy midőn a város méltányolja a munkások szorgalmát, buzgalmát, a jutalmakkal elismerését akarja kifejezni. Továbbra is munkálkodjanak szorgalmasan.

A meghívott vendégek ezután a vállalkozó vendégeiként barátságos uzsonnára Fekete, Lászlóné vendéglőjébe kocsiztak. Ott voltak: Dr. *Bulyovszky* József polgármester, Pünkösdy Ferencz műszaki tanácsos, Száhlender Károly, dr. Molnár Imre, Dus László, Komlóssy József, Bordé Ferencz, dr. Baróthy Ákos, Ragány János, Busch Dávid, Székely Sándor, Sztarill János, Sztarill Ferencz, Déry János, Knapp Sándor, Horváth Kálmán kabai gyógyszerész, Kugler Ferencz, Csordacsics Ferencz, Takács László, Vidosits Gyula, Marton Manó, Gesztesi Ödön hírlapírók, Gál Szabó István, továbbá azok a vállalkozó nagyváradi iparosok, akik a laktanya építésénél a különböző szakmabeli munkákat vállalták és pedig Tarsoly Ferencz asztalos, Vlád Ágoston bádógos, Tátray Sándor lakatos, végül Friss fakereskedő.

Első sorban dr. *Bulyovszky* József polgármester szólt fel. Hangsúlyozta, miszerint a laktanya építése olyan körülmények között lett vállalkozónak kiadva, hogy nem hitték ily kevés idő alatt annak felépítését. Daczára a rövid időnek a vállalkozó: Sztarill Ferencz leküzdött minden akadályt s ma már a munkálatok befejezés előtt állanak. Élteni a vállalkozót s kívánja, hogy vállalatában siker kísérje, legyen öröme s a városnak büszkesége.

Sztarill Ferencz nem a saját, de a városi hatóság és azok érdemének tudja be az építést, akik abba befolytak s őt a kivitelben támogatták. Élteni *Bulyovszky* polgármestert, a tanácsot és az építésre felügyelő bizottságot.

Dr. *Molnár* Imre jogtanár tréfásan a város polgáraiégt üríti poharát.

Dus László hivatkozik arra, hogy a nagyváradi iparosokról nem hitték miszerint ilyen nagyobb munkálatokat is pontosan kivisznek. Egy ember, a mostani vállalkozó ezt a hitet megcáfolta, mert az összes munkálatokat nagyváradi iparosokkal készíttette, akiket élte.

Ragány János 10 év óta három *Sztarill* ismer, akiknek a tisztességes munka és szorgalom az erényük. Majd a nagyváradi iparosokról szólva, azok közül Tarsoly Ferencz asztalost példaképül állítja oda a kiváló munkáért s élteni.

Még többen szólaltak fel s a kedélyes társaság késő estig maradt együtt.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A polgármester itthon.** Dr. *Bulyovszky* József polgármester és *Komlóssy* József gazdasági tanácsos tegnap délelőtt egy heti tanulmány utjokról Nagyváradra visszaérkeztek. Meglátogatták Aradot, Temesvárt, Szegedet s a különféle fontosabb ügyeket, köztük főleg Aradon a csatornázást tanulmányozták.

* **Grómon államtitkár Nagyváradon.** A nagyváradi honvéd hadapród iskola építésének befejezését a honvéd kormány is erősen sürgeti. Az építés már igen rövid időn be lesz fejezve s a kikötött időre átadható lesz az iskola céljaira. Tegnap *Grómon* Dezső államtitkár Nagyváradon időzött. A tanulmány-utjáról hazaérkezett dr. *Bulyovszky* József polgármes-

terrel megtekintette első sorban a honvéd-hadapród iskola építését s az óriási háztömböt, valamint a többi épületeket bejárta és meggyőződött, hogy ott már csak annyi munka vár kivitelre, amennyit okvetlenül bevégezhetnek a kikötött záros határidőre. Különben most már a kivitelnél még jobban megtetszett az egész intézet az államtitkárnak, mint mikor még csak a tervezetet s az építés megkezdését látta. A polgármesterrel együtt megtekintette az államtitkár a Ferencz József lovassági és a tüzér kaszárnyát, valamint az éppen bokréta tünnepély előtt fellebogozott honvéd-huszár laktanyát, a melynek építéséről az államtitkár a legelismertebben nyilatkozott. Szó volt róla, hogy a katonai parancsnokság a beszüntetett járványkórház telepét beszállásoló helyiségül óhajtaná megváltani a várostól. Dr. *Bulyovszky* József polgármester felhasználta az alkalmat, hogy a telepet bemutassa az államtitkárnak.

* **A ferenczrendiek reformja.** A marianus ferenczrendiek négy rendházát: a *malaczkai, nagyszombati, szombathelyi és székesfehérvári* rendházat a rend generálisa ideiglenesen egy provinciális főhatósága alá helyezte, Gommisarius generalissá *Ozora* Izidort nevezték ki, aki az érsekújvári gimnáziumban hosszabb ideig működött mint tanár.

* **Az óvodák ügye.** A kölcsönös jóakarát valószínűvé teszi, hogy az óvodák felállításának ügyét a most következő tanévben sikerül megoldani. Az állam fogja kinevezni a most segélyezett óvónőket, s ezáltal a mostani ideiglenes és bizonytalan állapot megszűnik. A városnak az igaz, hogy meglesz az óvodákkal járó terhe, mert közel 10 ezer frtot ad ki e czímen évenként, azonban az óvóügy jóidőre rendezve lesz. Nagyvárad-város újabb felterjesztésére a belügyminiszter leirata tegnap érkezett meg a város közönségéhez. Ebben a 10 óvónő segélyezését, az e célra felvett összeget engedélyezi, jóváhagyja, azonban kiköti, hogy az összeget csak a jövő év költségvetésébe vehetik fel.

* **Emlékoszlop a Nagy Sándor halmán.** Debreczen város közgyűlése, midőn a szabadságharc ötvenedik évfordulóját ünnepelte, megbizta a városi tanácsot, hogy gondoskodjék *Zurich* Ferencz honvéd-ezredesnek a debreczeni r. kath. temetőben lévő sírja, valamint a debreczeni csatában az üldöző muszkák által levágott *Szarka* nevű hadnagynak a bánki erdőben, a pályi országot félen álló emlékköve helyrehozataláról: s ugyanekkor megfelelő módon jelölje meg a debreczeni 1849 aug. 2-iki csata színterén domboruló *Nagy* Sándor halmát. A tanács e kegyeletes megbízás folytán felszólította a mérnöki hivatalt, hogy az említett sírok kitatarozására s *Nagy* Sándor halmán állítandó emlékoszlopra nézve tervet és költségvetést készítsen. Aczél Géza főmérnök tegnap, a gyászos végű csata 49-dik évfordulóját megelőző napon adta be a kívánt tervet és költségvetést a tanácshoz. *Zurich* Ferencz sírkövének kijavítása 202 frt 80 krba, a *Szarka* féle márványkőé 28 frt 20 krba, a *Nagy* Sándor halmára tervezett oszlop pedig 638 frt 84 krba, — s így a három emlék együtt 896 frt 93 krba kerül. A mérnöki hivatal a *Nagy* Sándor emléket sziklás vastéglá alapzaton álló magas karsu obeliszknek tervezi kőből faragott gömb-alaku fedővel. Magát az oszlopot is téglából, cser téglából s portland csementtel rakják. — A talapzat egyik oldalába sima márványtáblát illesztenek a felírás számára. Nagyvárad város tanácsa egy koszoru elhelyezését sem tartotta szükségesnek *Nagy* Sándor emléktáblájára az 50 éves forduló alkalmából.

* **Az ideiglenes járványkórház.** Sok gondott okozott Nagyvárad városának, hogy olyan gyorsan, a mint a hadapród iskola építésének befejezése közeledik, valamiképp megoldja a járványkórház ideiglenes elhelyezésének kérdését. Az egyedüli módnak látszott egy ideigle-

nes járványkórház elhelyezése, mig az állandó telepet felépítheti a város. A közgyűlés határozatával mind a két kérdést sikerült megoldani. A *Bölöny* Józseftől 7000 frtért megvásárolt v.-velencei telek nemcsak a járványkórház kiépítésére alkalmas, hanem mig a város a telep kiépítését keresztül viszi, a telepen levő épületben minden akadály nélkül elhelyezhető volt az ideiglenes járványkórház. Néhány ágyat és más felszerelést átvittek a bezárt telepről s már beteget is ápolnak az ideiglenes helyiségben.

* **Pályázat a konzulsági akadémiába.** A cs. és kir. Konzulsági Akadémiába (ezelőtt keleti akadémia) való több növendég felvételére hirdet pályázatot a Budapesti Közlöny tegnapi száma. A tanfolyam 5 év s tartama alatt évi 1300 frt tar ásdij fizetendő. Felvételi feltételek: érettségi bizonyítvány, egészséges testalkat, német és francia nyelv bírása. A folyamodványok a cs. és kir. Ház és a külügyek közös miniszteriumához czimezendők Bécsbe. Fél és egész tandíjmentes helyek is vannak.

* **A közkórház forgalma.** Biharvármegye közkórházát, — különösen mióta a Szent Ferencz rendi irgalmas nővérek teljesítik buzgó odaadással a betegápolás nehéz, de áldásos munkáját, — mind tömegesebben keresi fel a szenvedő emberiség. Az elmúlt július hónapról kibocsátott betegforgalmi kimutatás szerint: június hóról maradt 157 férfi, 154 nő, összesen 311 beteg; július hóban felvettek 213 férfit, 162 nőt, összesen 375 beteget, tehát július hóban ápoltak összesen 370 férfi, 316 nő, összesen 686 beteget. Ezek közül elbocsátott: gyógyulva 135 férfi, 102 nő; javulva 35 férfi, 20 nő; gyógyulatlannul 20 férfi, 15 nő. Meghalt 17 férfi és 10 nő. Az összes fogyatékn volt 207 férfi, 147 nő, összesen 354 egyén. Augusztusra maradt 163 férfi, 169 nő, összesen 332 beteg. Az ápolási napok száma július folyamán 9633 volt.

* **Uj rendőrök.** A nagyváradi rendőrséghez rendőrökké a következő kiszolgált katonák lettek kinevezve: *Benedek* Béni, *Kovács* István, *Kovács* János és *Barczagh* Albert.

* **Párbaj az esernyő alatt.** *Saint-Beuve*, a híres kritikus, akinek most állítottak emléket Párisban, egyszer valami újságcikkely révén nagy háborúságra keveredett *Dubois* bölcsésszel. A dolog vége kihívás lett és pisztolypárbajban történt a megállapodás. Az előre meghatározott időben a felek segédekkel és — francia szokás szerint — számos barát és ismerős társaságában megjelentek a romainvillei erdőben, a párbaj színhelyén. *Ködös*, borongós idő volt, *Saint-Beuve* tehát esernyőt hozott magával. A felek felállottak, a szokásos békítési kísérlet a szintén szokásos meddséggel végződött és a premier-segéd már éppen jelt akart adni a lövöldözés megnyitására, a mikor hirtelen egy esőcsepp pottyant *Saint-Beuve* orrára. Nosza, ez rögtön kapja a közellevő esernyőt s fölnyitja:

— Ohó, nem addig van a', kiáltja most mérgezen *Dubois*. Itt komolyan párbajozunk uram!

— Uram, válaszolja sok méltósággal *Saint-Beuve*, ön agyonlőhet, ha ez önnek úgy tetszik. De arra nem kényszeríthet, — hogy náthat kapjak a csepegő esőben!

S csakugyan a párbaj *Saint-Beuve* kifeszített esernyője mellett folyt le, vértelenül és kibéküléssel végződve, amint ez már szintén szokás.

* **Háziipari tanfolyam Henczidán.** A kereskedelmi miniszter időnkint szalmafonó tanfolyamokat rendez azon vidékeken, a hol ezen háziipart, habár kezdetleges minőségben, a nép kultiválja. Biharvármegyében a legjobb hire van Henczidának. A községi előljáróság a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara útján kérte a minisztert, hogy ez évi november hóban Henczidán nyitassa meg a fél éves szalmafonó tanfolyamot. Egyben azt is kérte, hogy a tanfolyam könnyebb létesíthetése céljából a miniszter a növendékeknek némi

ceskely napidiját biztosítson. A kereskedelmi miniszter a tanfolyam felállítását elfogadta, de a segélyt, alap hiányában megtagadta.

* **Vadházasság vége.** Boldizsár István zsadányi lakos magához vette balkézre Dormány Rozáliát, a választása azonban nem volt szerencsés, mert béke helyett örökös viszályt vitt házába, melynek ő maga, aki tulajdonképpen a baj okozója is volt, úgy vetett véget, hogy egyik kezében bottal, másikban pedig kalapács-csal rohant választottjának s ezt addig verte, míg meg nem halt.

* **Öngyilkosság nadragulyás pálinkával.** Réven Técsi Ferencz nadragulyával megmérgezett pálinkával július 31-én megölte magát. Mielőtt azonban az öngyilkosságot elkövette volna végrendeletet készített sajátkezűleg, melyben leírja, hogy azon okból fog véget vetni életének, mert a felesége elhagyta. S hogy megfontolt szándékkal vetett véget életének, kitűnik abból, hogy végrendeletében körülményesen leírta, hogy kinek mennyivel tartozik s hogy ő neki kinél mennyi pénze van; továbbá búcsút vesz jó embereitől. Végrendeletét a községi előjáróság bizonyítékul lefoglalta s egyszersmind az öngyilkosságról a szolgabíróságnak jelentést tett. — Ugyancsak Réven, Mérai Ferencz öngyilkossági szándékból folyó augusztus hó 1-én reggel borotvával elakarta metszeni a nyakát, mielőtt azonban tettét végrehajthatta volna, a borotvát kezeiből kicsavarták. Itt is a feleséggel való összeveszés az oka.

* **Gróf Zichy Jenő utja.** Az őshaza kutatására gróf Zichy Jenő tudvalevőleg most van harmadszor utban Ázsia területén. Legutóbb a szibériai Tomskban tartózkodott expedíciójával, honnan barátjához, *Telegdy* József országgyűlési képviselőhöz hosszabb levelet írt. A levélnek magánérdekű részei kihagyásával itt adjuk belőle a következő nagyérdékű részeket:

Tobolszktól bolond nagy ut volt ez idáig, onnét Omszkgig hetedfél napig éjjel-nappal utaztunk, nappal 42—45 fok meleg, éjjel 4—5 fok, majd meg sültünk és majd megfagytunk. Omszkgban négy nap időztünk és megint négy nap utaztunk Tomzskig, ez már most az Altai hegységben van; innen négy nap mulva Krasznojarszka utazunk, ott maradunk augusztus 15-ig, onnét n Jemiseyin megyünk le Irkutskig, ott maradok szeptemberig, mely hónap 2-ikán fogok a Baikálon átkelni és utazni a kínai határ felé teveháton Kiachtába, Manachaiba (ez még kínai határváros), onnét Urgára, ez a lámák, a buddhista főpapok lakhelye és vagy hetven boncz-klastrom székhelye, ahol a régi mongol mandzsú-dinasztia archivumai vannak vagy voltak! Ezt még nem tudni! Ha beletekinthetem, tudni fogom! és ettől szép eredményt várok,

Itt kezdődik a 3—4000 méter magasságban fekvő Gobi-sivatag, ezen a fensikön keresztül megtart az ut három-négy hétig teveháton haladva, sátrakban tanyázva, még a vizet is magunkkal kell vinni s így érkezünk majd el Pekingbe! Ez lesz cirka október elején. Deczember közepéig ott maradok és onnan indulok majd vissza a drága kis magyar haza felé. Adja az Isten, hogy ott is siker koronázza fáradozásaimat.

Átkeltünk tehát eddig a Kaukázuson, Uralon, most az Altai hegységen; — a Gobi nyugati részén a Himalaya Hanhay-féle hegylánczot érzük, ahol hajdan Dzsingisz khán tartózkodott.

Voltunk a kalmuck-oknál, kirgizeknél, tátaroknál, mordvinok, tshuvaszok, bashkirok, ostiákoknál.

Most jövünk a mandzsurok, tungusok, turkmenek, mongolok és chinaiakhoz.

Ezzel befejeződik ezen expedícióm tanulmányutja és térek haza az óriás anyagalmazt feldolgozni! És azzal azután vége!

Jó éjszakát! üdvözlő igaz barátod

Zichy Jenő.

* **Egy hallgatni nem tudó asszony tragédiája.** Pelle Vaszali felső-kimpányi lakos gazda

ember otthon mulatott neje *Szücs* Mari és ennek ismerőse *Román* Mária, továbbá egy butykos pálinka társaságában, mely utóbbtól gyors egymásutánban mindhárman nagyokat huzogattak, mely körülmény nagyon is feloldotta Pelle Vaszaliné *Szücs* Mária nyelvét. Barátnője, férje csitítása, fenyegetése nem használt semmit s midőn férje végső komoly felszólítására sem hagyott fel a beszéddel, ez felindulva egy éles kést hajított felé, mely oly szerencsétlenül fúródott be a beszélni meg nem szűnő asszony mellébe, hogy néhány óra mulva örökre elhallgatott. A gyilkos férjet elfogták s vallomása szerint ő nem akarta feleségét megölni, hanem csak *elhallgattatni*, ami kétségtelenül sikerült is neki.

* **Egy átlumpolt éj következménye.** Buse Tanász nem jóban törte fejét egész vasárnap éjjel s mert ismerve kötékedő természetét — mindenki kitért előle. Így minthogy a korcsmából kidobott, másba nem köthetett bele, hát beléköltött a rézbányai csendőrség jár-őrbe s a dolog olyan természetűvé vált, hogy a csendőr fegyverét használta s Buse Tanász balkezét keresztüllötte. A sérülés súlyos.

* **A Dréher-palota sorsa.** A Dréher-palotát a múlt héten hivatalosan átírták a közmunkatanács nevére. A néhány év előtt épült palotát tudvalevőleg a Kossuth Lajos-utca kiszélesítése miatt kellett kisajátítani. A közmunka tanács nyolczszázezer forintot ígért a palotáért. Dréher Antal pedig közel másfél millió forintot kért. Megindították a kisajátítási eljárást s a Kuria a palota értékét 1,048.719 forintban állapította meg. A múlt héten vette át a közmunkatanács a palotát s most már rövid idő alatt el kell dönteni, hogy lebontják-e, vagy pedig hátratólják a szabályozás vonalába.

Vigasz-verseny.

Az exekuczió kivül nincs idegen szó, mely általánosabb ismerettségnek örvendene, mint a sport — csak hogy az exekuczióra elgömbül a szája annak, akit illet, míg a sportra neki mosolyodik az is, akit nem illet.

Különben ki nem tűz valami sportot ma?

Aki mezitláb tapossa az anyaföldet, arra nem azt mondjuk, hogy nincs csizmája, hanem Kneipol; aki gyalogszerrel kutyagol, az távgyaloglást űz; aki fát vág, az valószínűleg nem favágó, mert ma már gőz-favágók vannak, hanem sport férfiú és ha valakit trikóba öltözve látunk tótul állani az ágast, vagy golyókkal, rudakkal dobálózni, az igen mérsékelt eseteknél tartható polyácának, mert lehet, hogy atletikai klub tag.

Aki lapdázik, az nem labdázik, hanem tenni-sezik; akinek lova van, az nem lovagol, hanem futtat s akinek nincs lova, az fut maga, mert ez is sport.

Ah a sport!

Ez a XIX. század varázsereje, mely ha megérint valakit, fénynyel, ragyogással vonja be. Semmi embereket nagygyá tesz, vagy vagyonokat semmivé.

Ah a sport!

Mindenek felett pedig ah! bicikli!

A mai világban már igazán egy művelt család asztaláról sem hiányozhatik a bicikli, s inkább a művelt család hiányozhatik a bicikli mellől, mert a bicikli mindent pótol, de a biciklit nem pótolja — csak a tandem.

Szép is vagy hazám ifjusága — biciklin. Lovon nem néztél így ki soha.

Ha biciklid szárnyán röppensz és végig nézsz rajtad, amint egész hosszban elnyulsz, alig tudja ósdi látásom megkülönböztetni hamarjában, hogy jösz-e vagy távozol. Mert formádat el veszi a távlat s elül sapka, hátul nadrág s e közt közt kapálódzó lábaidon kívül vajh ki lát egyebet belőled.

Ez a legkedvesebb sport. Felszerelés nem kell

sok hozzá, két láb, két kerék vagy legfeljebb három kerék — négy felesleges — mégis gyorsan megy előre.

Szét kell csak nézni egy versenyen. Az indító számol.

— Egy.

Tíz ifjut látunk és tíz biciklit.

— Kettő.

Tíz ifjut látunk tíz biciklin.

— Három.

Tíz bicikli repül, rajta tíz sapka, husz láb heves rugamban s ha el vágtattak előtted már sapkát sem lelsz, nem hogy fejet, de bár mit látsz is az egyre megy, fő dolog, hogy milyen áttételű a bicikli, mert ettől függ a siker.

Egy kör — két kör — három kör. — Éljen!

A versenyzők le szállnak vagy buknak. A versenybírák ki jelölik a győztest, meg dicsérik, fel dekorálják, beburkolják, legyeznek, söröztetik stb, a biciklit pedig nem legyezi senki, sörrel sem kínálják, legfeljebb friss szelet pumpolnak belé.

Dehát a bicikli nem is kíván semmit, ellenben a versenyzők elismerést óhajtának és bankettet

A terített asztalnál aztán elő kerülnek a verseny alatt skartba tett fejek, mert itt szükség van reájuk. Kezdődik a mulatság, a versenyek megbeszélése, egykis nézet eltérés, különösen a nyeretlenek részéről, kik biztosan nyernek, ha meg nem hibban, vagy ki nem jukad valamijök, már tudniillik a gépjöknek, mely vas és gumi, de mégis legfontosabb, de legkiszámíthatatlanabb a gumi.

— Adjatok jó gumit nekem és elnyerem előletek az összes versenyidjákat!

Ezt egy nyeretlen mondta.

Az egyik nyerő gummit nem adott ugyan, de nincs az a preunatikuss gumit, mely úgy felpuffadna mint a nyeretlen képes fele, melyre oda tonyerel a sértett nyerő.

A székek pillanat alatt félre lettek dohva, a szemek össze villantak s a nyeretlen felordított.

— Mi volt ez?

— Pofon, szólt a nyerő!

— Ez vért kíván.

Erre felemelkedett a menetparancsnok és így szólt.

— Legyen eszetek. Ha rendőrség elé viszitek a dolgot, bele kerül 10 forintba, mert az a pofon testvérek között is meg ért kettőt. Miért fizetnétek ti a rendőrségnek 10 forintot?

Én meg itélem, a nyerő fizeti, a kompánia meg issza.

Nos!

A gumi-affér el lett intézve és a vigasz versenyen mindenki nyert.

Kóby.

SZINHÁZ.

L I L I.

Mezei Mihály megbetegedése miatt a «Zsidónő» opera a napirendről levétetett és előadása bizonytalan időközé elhalasztatott, — így került színre Lili. Mindezek folytán legkevesebb dolga volt az ajtónyitogatóknak.

Az előadás sikerültnek mondható, egyes dolgokat leszámítva, mint pl. azt, hogy Vendrei Saint-Hypothése szerepében egyáltalán nem felel meg. Ez a szerep nem neki való s részint ez a körülmény, részint pedig előbbi szerepeiben elért szép sikerek nem engedik azt meg, hogy ezuttal komoly kritikát gyakoroljunk felette. Iványi A. nyilván azt hiszi, hogy a szerelmes René-ék mindig mereven, hét rétt görnyedve tárgyálnak. Ami az énekszámokat illeti, ezek közül legsikerültebb volt Perényi Margit (Amalie) második felvonásbeli első énekszám

s kevésbé sikerült az első felvonásbeli játéka. A többi szereplők, mint Kassai (Antonin Plinchar), Pataky Béla (De la Grange Ateliere br.), Bartos Gyula (Bompaa) megállták helyüket.

B.

MULATSÁG.

Táncestély Nagy-Létán. A nagylétai ifjuság aug. hó 7-én nyári mulatságot rendez, melyre a következő meghívót bocsátotta ki: Meghívó a nagylétai ifjuság által 1898 évi augusztus hó 7-én, vasárnap a nagyvendéglő udvarán felállított diszes sátorban rendezendő, zártkörű nyári táncvígalmra. Személy-jegy 70 kr. Családjegy 2 frt. Kézdete 8 órakor. A tiszta jövedelem a kisedővoda javára fordítatik. Felülfizetések köszönettel fogadtnak. Rendező bizottság: Szüts Béla tb. elnök, Fisch Lajos elnök, Fischer Albert alelnök, Szathmáry Géza pénztárnok, Főkővy Sándor ellenőr, Magyar Adorján jegyző, ifj. Ganovszky Lajos, Holló József, Kádár László, Magyar Ernő Marjay Barna, Marjay Ödön, Peley József, Sorbán Sándor, Szabó Elek, ifj. Szabó Zsiga. A zenét Jónás Miska jóhírű zenekara fogja szolgáltatni.

Hivatalos közlemény.

Kereseti adóajlajstromok közszemlén.

A kir. pénzügyigazgatóság 55388.59685 és 51414 számok alatt kelt érvényesítésével ellátott I. II. oszt. kereseti adó pót kivetési lajstrom a fegyveradót s a vasuti műhelyekben alkalmazott munkások I. oszt. kereseti adóját magukban foglaló lajstromok az 1883. évi XLIV. t. cz. 16 §-a értelmében 8 napi közszemlére vagyis f. évi aug. 3-ától 10 napjával bezáróan azon figyelmeztetés mellett tételnek ki, miszerint az érdekelt adókötelesek a jelzett lajstromokban terhükre előírt adóneveket — ott megtekinthetik s azok elleni netaláni felszólamlásukat a lajstromok közzétételét követő 15 nap alatt írásba foglalva a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják. Városi adóhivatal. Nagyvárad, 1898. aug. hó 1. Bordé Ferenc, adóügyi tanácsos.

REGÉNY-CSARNOK.

52.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: Tátraházi R. P.

A vonat berobogott; még egy-egy kézzsoritás, ölelés, csók — azután Zsiga büszkén segítette nejét a kocsiba.

Iren könnyelt szemekkel nézett ki az ablakon, bucsusztól integetve mikor tekintete a Waldheimével találkozott, ez felállott a löczárról, tágra nyitott szemekkel nézett a jelenetre, mely előtte lejátszódott.

Először az ijedtség, majd az igazi részvét mutatkozott a menyasszony kedves arcán. Könyörülő, mindent megbocsátó szelidtség sugárzott tekintetéből, míg jobbjával az ég felé mutatott: egy éles fütty, a vonat megindult — Iren alakja eltűnt szemei elől.

Waldheim megfordult, az erdőbe menekült. Nehány órával Ervin eltűnése után, Tóni kereste testvérét, nem találta. Azon levelek, a melyeket íróasztalán talált elárulták, mily iszonyu lelki küzdelmeken ment keresztül és mindez borzasztó sejtelmet ébresztett benne. Az óta mindenütt kerestette testvérét, mindég megtalálták nyomát, de tüstént el is vették. Végre egy napszámra hozta a jelentést, hogy a szőlőhegyeken Buchenegg mögött egy jól öltözött, porral elborított férfi bolyong, sokáig már aligha bírja, ki van merülve, menekül minden közeledő elől.

Tóni elhatározta, hogy ő maga keresi fel a szerencsétlent. Egyik szőlő hegyen, mely még Buchenegghez tartozott, találta fel a boldogtalant. Ervin kimerülten ült egy szikla kiugráson, a levegőbe meresztette szemeit, érthetetlen szavakat mormolt. Az ismerős lépések, úgy látszik,

kellemes benyomást keltettek lelkében, mert nem kísérelte meg a menekülést, mikor testvére közeledett, rá nézett, semmit mondó mosolyra huzta száját. Tóni nem szólt semmit, megfogta a szenvedő kezét s ajkához emelte. Ez érintésbe minden szeretetét bele helyezte. Ervin is érezte biztosan e szeretet nagyságát, mert megelégedetten intett fejével. Mint az engedelmes jó gyermek ment bátyjával a völgyben álló kocsihoz.

Mikor agyvelő gyuladásából kigyógyult, esze oda volt. Egy tébolydába vitték, ott élte lassan hátralevő napjait. Tóni egy kis lakást bérelt ott a tébolyda mellett, ott lakik és mindennap átmev fivéréhez. Mikor az örültnek rossz napjai vannak karmolja, harapja, hűsleges ápolóját. Többnyire azonban olyan buta pillanásokat vet reá. Tóni pedig megfogja kezeit és folytonosan csókolgatja. Ilyenkor nagyot sóhajt fájdalomában, a mely oly nagy, hogy másaligha tudná elviselni.

Shahowskoi hercegnőt pedig, mert ismét így hivatja magát, Európa fővárosaiban, előkelő fürdőhelyein mindég meg lehet találni. Ritkán tölt Hohanegben egy-egy hetet és ilyenkor számtalan vendéget visz magával. A tisztességesebb érzésű nők azonban mindig kikerülnek társaságát. Különböző izlésű és lelkületű férfiak találhatók közelében. Ő nagyon jól ért hozzá, hogy a férfiakat meghódítsa.

Vig kedélyét vicczelőddő tréfás modorát az élet anoyi nyomoruságai közt is megőrizte. Néha néha kikél a kegyetlen sors ellen, hogy az ő számára csak két igazán szeretőre méltó férfit teremtett, azokat csak azért, hogy ismét elrabolja tőle — az egyiket természetes, a másikat erkölcsi, szellemi halál által.

Waldheimot soha sem látta többé. Hiába írta neki Tóni, hogy a beteg s világos pillanataiban vágyódik utána, ilyenkor csak azt feleli:

— Nem akarom azt a fényes képet, melyet felőle megőriztem, ellenkező benyomásokkal elhomályosítani — nem volnék elég erős arra, hogy elváltozott arca tekintete látásait kibírjam.

És ilyenkor azt hiszi, hogy jelleme gyengéd voltát őrizi meg. Vajjon lerázza-e magáról valaha annak az utálatos önzésnek salakját? Én kétkellem!

A ki hozzá hasonlóan az önzés ördögének adja át magát, az egész életén át folyton folyvást sülyedni fog, haladni fog, de visszafelé és sohasem előre!

— VÉGE. —

TAVIRATOK.

Arany László ravatala.

Budapest, aug. 2. (Saját tud. táv.) Arany László ravatalán temérdek koszoru van elhelyezve. Koszort helyezett az elhunyt koporsójára többek között az akadémia és a Kisfaludi társaság.

A francia megyei tanácsosok választása.

Budapest, augusztus 2. (Saj. tud. táv.) Párisból távirják: A lapok egyhanguan elismerik, hogy a megyei tanácsosok választása nem idézett elő a megyékben a politikai helyzetben változást és így a pártviszonyok sem változnak.

Bismarck halála.

Budapest, aug. 2. (Saját tud. táv.) Berlinből távirják: Almodovar del Rio herceg külügyminiszter meglátogatta Radowitz német nagykövetet, hogy Bismarck elhunyt alkalmából kifejezze a kormány részvétét.

Budapest, aug. 2. (Saját tud. táv.) Berlinből sürgönyzik: Bismarck temetése ma délután hat órakor ment végbe óriási részvét mellett. Jelen volt a császári pár is a temetésen.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, aug. 2. (Saját tud. táv.) Párisból távirják: A lapok jelentése szerint a bíróság vizsgálatot rendelt el ama csalási feljelentés ügyében, amelyet Esterházy őrnagy ellen unokaöccse Keresztély tett. Az új ügyet külön fogják tárgyalni.

Egy görög tudós halála.

Budapest, aug. 2. (Saj. tud. táv.) Telfy Iván, kiváló görög tudós, ma meghalt Budapesten.

Az angol felsőház ülése.

Budapest, aug. 2. (Saját tudós. távirata.) Londonból távirják: A felsőház tegnapi ülésén Kimberley lord kérdést intézett a kormányhoz aziránt, hogy minő lépéseket szándékozik tenni a brit érdekek megóvására a vasutakat illetőleg a Jang-Cse-Kianggal határos vidékeken. Oroszország — mondá a szónok — igen határozatos intézkedéseket tett, hogy az ellenőrzést magához ragadja és kizárja Angliát a vasutak építésében való résztvételtől azokon a fontos vidékeken. Nagy-Britannia a folyók használatát illetőleg jelentékeny engedményeket vívott ugyan ki, a melyek megbecsülendők, de a jövő, főképp azoké, a kik vasutakat építenek Kinában. Más hatalmak nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy a jang-cse völgyi vasuti összeköttetés hatalmukba kerüljön. Nincs valami ok arra, hogy féltékenyek legyünk Belgiumra, ha tőkét hasznos vállalkozásba fekteti be, de alapos a gyanu, hogy Belgium nem egyedül jár el, hanem más hatalmak keze is benne van e dologban. Beszélték azt is, hogy Németország újabb engedményeket kíván abban az irányban. De legnevezetesebb az a hír, hogy a francia kormány tiltakozott a tan-lungi vasut engedélyezése ellen azzal a megokolással, hogy Tan-Lung a francia érdekszférába esik. Mindez arra mutat, hogy semmit sem mulasztanak el arra, hogy ártsanak a brit érdekeknek.

Salisbury marquis Kimberley kérdésére következőleg válaszolt: A brit kormány kötelessége az idegen országokban az, hogy a brit alattvalókat, akiknek ott kereskedelmi vagy egyéb vállalataik vannak, védelemben és amennyiben lehetséges támogatásban részesítse és őrködjék a fölött, hogy ezekkel az alattvalókkal ne bánjanak igazságtalanul vagy törvénytelenül. Az a nézet látszik főforogni, mintha a kormánynak föladata volna az is, hogy idegen országokban vasuti terveket készítsen, vasutakat építesen minden irányban és előteremtse az e célra szükséges tőkét. Ha ez a nézet tényleg főforog, én csak annyit mondhatok, hogy nem osztozom ebben a nézetben. Különböző kereskedelmi testületek azzal a sürgős kérelemmel járultak a kormányhoz, hogy ne késlekedjék, hanem szorgalmazza a koncessiók megadását a Jung-Cse-Kiang és Cirma között építendő vasut létesítésére, oly szárnyvonalakkal, a melyek távonalakban 2000 angol mértföldnyire, sőt valószínűleg többre terjednének. Fölvetették azt is, hogy a parlament szólítandó fel, hogy a brit érdekeket Nagy-Britannia garanciájával oltalmazza. A kormány hagyományos politikája azonban éppen ellenkező irányt követ és magatartása ezekben az ügyekben ismeretes. A kormány a hagyományokban és eddigi politikájában nem idézhet oly nagy fordulatot elő a nélkül, hogy alkalmat ne adjon a parlamentnek véleménye nyilvánítására. És semmiféle irányadó helyen nem látok oly jelet, amely az ily politika támogatására mutatna. A parlament nem hozott oly határozatot, nem

ejtett meg oly szavazást, semmiféle politikai személyiség, a ki valamely pártban kiváló állással, vagy politikai tekintéllyel bír, nem tett olyan nyilatkozatot, a mely megokolná, hogy a kormány ahhoz az irányvonalhoz szabja politikáját, a melyet a kereskedelmi területek ajánlanak neki.

Én nem hiszem, hogy a kormánynak az volna a feladata, hogy Kinába vasutakat építsen, vagy pedig előteremtse a pénzt azok építésére. Egész határozottan ellene kell nyilatkoznom a diplomáciai feladatok ily rendkívüli kiterjesztésének. Kimberley lord talán azt mondja majd nekem: „Teljesen egyetértek önnel. Az ön feladata, hogy a brit alattvalókat kereskedelmi vállalataiknál támogassa és védje, de miért nem támogatja ön a brit alattvalókat abban a vállalkozásukban, hogy idegen országokban vasutakat építsenek?”

Az angol alsóház ülése.

Budapest, augusztus 2. (Saj. tudósít. táv.) Londonból írják: Az alsóházban Cuzzon parlamenti államtitkár kijelentette, hogy a brit és az amerikai kormány között semmiféle tárgyalások nem folynak a Filippi-szigeteket illetőleg. A brit kormányhoz nem érkezett oly informatív, amely támogatná azt az állítást, hogy Németország kísérleteket tett volna vagy tenne Luzon sziget megszerzésére. A brit kormány tudja, hogy a Filippi-szigetek jövője aggodalom tárgyát képezi Ausztráliában és az ügyre magától érthetőleg beható figyelmet fog fordítani.

Mac Donald pekingi angol követet nem régen utasították, hogy hasson oda, hogy a kínai kormány részéről tett minden engedménybe a kereskedelmet illetőleg minden nemzet részére egyforma elbánási intézkedések vétessenek tel. Julius 22-én utasították továbbá Mac Donaldot, hogy értesítse a cunghyament, hogy a brit kormány a kínai kormányt minden hatalom ellenében támogatná, amely azért lépne fel támadólag, mert Kina valamely brit alattvalónak engedélyt adott arra, hogy vasuti vagy egyéb középítkezéseket támogasson, vagy eszközöljön. (Tetszés.) Mac Donald ma táviratozott, hogy nem értesült oly formán, amiből az tűnnék ki, hogy a Pekinghankassi vasut építésére alakult belga syndikatus valamely jogáról lemondott volna az orosz-kínai bank javára. Cuzzon kijelentette továbbá, hogy az orosz hatóságok Kréta szigetén — úgy látszik — nagy tevékenységet fejtettek ki, nevezetesen a jótékonyág terén.

A háború.

Budapest, aug. 2. (Saját tud. táv.) Madridból távirják: A regens királyné valószínűleg ma fogja aláírni a külföldön el nem helyezett külföldi adósság konverziójára vonatkozó dekrétumot.

Megerősítést nyer, hogy egy amerikai ágyunaszád szombaton elfogta a »Tabasquino« gőzhajót. Az elfogott hajó amerikai lobogó alatt haladt s állítólag szenet és élelmiszereket vitt Vera-Cruzból Saginába

Budapest, aug. 2. (Saját tud. táv.) Madridból távirják: A király fölépült betegségéből.

A tengerészeti miniszter hivatalos értesítést kapott, hogy a spanyol hadi foglyok hazahozatalával megbízott transzatlanti gőzhajók elindultak Cadixből. — A külügyminiszter ma Ausztria-Magyarország és Oroszország nagyköveteivel beszélgetést folytatott. Portoricóból érkezett

távirat szerint néhány amerikai hajó tünt fel az ottani kikötő előtt; a helyzet a szigeten változatlan.

Budapest, aug. 2. (Saj. tud. táv.) Washingtonból érkezett távirat szerint Merritt tábornok arra kérte a kormányt, hogy haderejét, tekintettel főképp a fölkelők magatartására, legalább 50,000 főre szaporítsák.

A béketárgyalások.

Budapest, aug. 2. (Saját tud. táv.) Madridból távirják: Miután Sagasta miniszterelnök Almodovar del Rio herceg külügyminiszterrel tanácskozást folytatott Leoncastillo-nak a Washingtonban tartandó értekezlet ügyében tett lépéseiről, minisztertanácsot tartottak, amelyet egy idő mulva megszakítottak s 5 órakor ismét folytatták a minisztertanácsot, amely 4 óra hosszat tartott. A miniszterek kijelentették, hogy az amerikai Egyesült Államok részéről kitűzött békefeltételekkel foglalkoztak és minthogy azoknak néhány pontja még felvilágosításra szorul, ezt távirati uton kérték. A válasz megérkezése után a minisztertanács haladéktalanul újból összeül. Sagasta kijelentette, hogy a washingtoni jegyzékben egy újabb feltétel van kikötve, de erről bővebb értesítést nem ad.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, augusztus 2.

Buza őszre	8.27
Buza tavaszra	8.43
Uj tengeri	4.15
Tengeri augusztusra	4.85
Rozs őszre	6.53
Zab őszre	5.36

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, augusztus 2.

Salgótarjáni	632.—
Waggon-kölcsön	244.—
Villamos vasut	258.—
Osztrák hitel	363.80
Magyar hitel	398.25
Allamvasut	362.10
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	252.—
Magyar jelzálog	250.—
Magyar leszámítoló	262.—
Iparbank	104.50
Budapest közuti	391.—
Kereskedelmi	1435.87

Bécs, augusztus 2.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	358.75
Magyar hitel	393.—
Allamvasut	358.25
Birodalmi márka	58.82

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. augusztus 2-án

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék	98.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcsön	159.—
Tiszabábalyozi és szegedi sorsjegyek kölcsön	139.25
Osztrák járadék papírban	101.70
Osztrák járadék ezüztben	101.50
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	101.—
1860. Osztrák államsorsjegyek	142.—
Osztrák magyar bankrészevény	910.—
Magyar hitelbankrészevény	396.25
Osztrák hitelintézeti részevény	359.50
Páris vista	951.—
Német birodalmi márka	58.80

London vista	119.95
Páris vista	47.52 1/2
20 márkás arany	11.76

Nagyváradí hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradí piaczon 1898. aug. hó 2-ik napján tartott vásárban eladott természetmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 8.20. Uj 8.—. Kétsz. buza 6.60—6.90. Rozs 6.50—6.60. Arpa 4.90—5.—. Zab 5.—5.20. Tengeri: ó 5.40. uj 5.30. Borsó 15.—. Lencse 18.—. Bab 8.20. Köleskása 12.—. Burgonya 2.30. 100 kiló lánghliszt 17.50, zsemlyeliszt 16.50, fehérkenyér liszt 16.—, barnakenyér liszt 13.—, széna fuvarral 1.70, szalma 0.60 Szalona 70.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.25, tölgyfa 3.—, cserfa 3.40. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 44.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32, Szilva pálinka —90. Szesz 1.—. 1 mm. kőső 10.70, nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 23.—, mész 1.20, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 12.80. köles 6.—, pecepe 12.30, dió 28.—, mogyoró —, aszu szilva —. Egy kilogramm savanyó káposzta —, szalonna 72, sertéshus 60, juh-hus 32, veres hagyma 7, fog-hagyma 22, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 13. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi aug. 2-ről: Tiszta buza körülbelül 900 hltr, kétszeres buza 700 hltr, rozs 600 hltr, árpa 300 hltr, zab 300 hltr, tengeri 150 hltr, burgonya 700 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 60 drb, félhizott 70, sovány 170, süldő 300, malacz 600, hizott marha 16, jármás ökör 690, fejős tehén 350, borju 340, bivaly 19, juh és kecske 50, ló 516.

Marha ártáblázat 1898. augusztus 2-ről Egy pár első rendű jármás ökör 330—355, egy pár másodrendű jármás ökör 235—330, egy pár harmadrendű jármás ökör 135—230, 1 pár fejős tehén 100—200. 1 drb.vágó ökör 250 kgr. 66—86. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 10—18, 1 drb. fél éves borju 17—25, 1 drb. egy éves borju 22—36, két éves borju 36—60. 1 pár hizott sertés 57—95, 1 pár fél éves 21—25 1 pár egy éves sertés 36—52, 1 párja két éves sertés 56—86, egy jó igás ló 70—130, drb pár ökörbőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbor 7—10.

NAGYVÁRADÍ SZINKÖR.

Évadbérlet 90. szám.	Kisbérlet 88. szám
Páros	Páros

Ma szerdán, 1898 augusztus 3-án a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével: FENYVESI EMIL vendégfőléptével:

Az államtitkár ur.

Vigjáték 3 felvonásban.

Személyek:

De la Mare, államtitkár a belügy-minisztériumban	FENYVESI EMIL
Bouquet	Vendrei Fereucz
Lambertin	tisztviselők a Tompa K.
Lardillac	belügyminiszter Iványi A.
Biegois	tériumban Partos Gyula
Chalardon	Hornvánszky
Bunel, hivatal szolga	Leóvey Leo
Gentil	Váradi M.
Hyppolite	Török Károly
Pingouin	Szentgyörgyi I.
Mariolléné, Lambertin anyósa	Laczkó A.
Gilberte, Lambertin felesége	Solti Helén
Susanne, Mariolléné idősebb leánya	Miklósi Ilona
Adél, szakácsné Lambertinnél	Marosi Adél

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, csütörtökön

FENYVESI EMIL vendégfőléptével:

AZ ÖREG.

Vigjáték.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	V. v.			Gy. v.	Sz. v.	V. v.			Gy. v.	Sz. v.	V. v.			Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05	
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20	
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28	
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17							
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	†1 17	†6 15	12 24	2 27	5 38							
Élesd >	†1 48	†7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04							
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21							
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37							
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56							
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08							
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22							
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22							
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence >	2 25	—	2 30	4 05	1 31							
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46							
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19							
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	†3 04	†7 56	3 21	4 56	2 50							
Sáp >	†3 33	†9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32							
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08							
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	8 51	4 27	6 04							
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03							
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—							
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—							

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békes-Csaba >	7 —	2 33	4 50
Cséffa >	11 0	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán >	11 46	†57	9 37	Kötegyán >	†7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.							
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47								
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29								
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51								
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16								
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma.				Gyoma—Nagyvárad.					
	V. v.	Sz. v.			Sz. v.	Th. v. sz. sz.			V. v.	Sz. v.			Sz. v.	V. v.			
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 30	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40						
V.-Velence >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	†4 42	†2 43	Ósi >	6 08	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 43						
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 25						
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 56						
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	†5 58	†4 15	Körös-szeg >	7 02	3 36	Vésztő >	6 12	5 33						
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	†4 27	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 08						
Drág-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	†6 19	†4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 22						
Magyar-Cséke >	6 50	†5 —	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 04						
Dusesd >	†7 05	†5 12	Gyanta >	6 56	†5 19	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 13						
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Kót >	9 19	5 14	Sakál >	7 48	7 49						
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	5 32	Körös-szeg >	8 11	8 18						
Gyanta >	8 12	6 11	Dusesd >	†7 55	†6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33						
Sólyom >	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	†8 07	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 53						
Borz >	†8 53	†6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 12						
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	†7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30						
Sonkolyos >	†9 18	†7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva								Érmihályfalva—Nagyvárad.			
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	†8 31												
Szudrics >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	†8 45												
Lunka-Rézbánya >	10 56	†8 21	V.-Velence >	10 01	9 09												
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19												

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid				Fürdő-vonatok.											
	V. v.	V. v.			V. v.	V. v.			Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárad	—	—	—	—	9 50	—	—	—	—	—	—	—	
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56	Nagyvárad vásártér	6 30	8 10	9 43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Várad-Velence	6 46	8 25	10 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Rontó	7 01	8 37	10 14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	Püspök-fürdő	7 06	8 42	10 19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Menetdíj krban állami vasuton																			
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 16-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	
—	—	—	—	—	11 27	—	—	6 19	—	10 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	8 07	9 38	11 32	1 08	4 20	6 30	8 07	10 30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	15	10	7 50	9 24	11 17	12 54	4 06	6 09	7 53	10 13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	22	15	7 38	9 11	11 04	12 41	3 51	5 56	7 38	10 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	22	15	7 35	9 08	11 —	12 38	3 48	5 52	7 35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	22	15	7 24	8 57	10 42	12 27	3 35	5 35	7 23	9 53	—	—	—	—	—	—	—	—	—

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomdarészvénytársaság Nagyváradon.